

30-9-2022

Gemeente Lansingerland

Kennisdag Ecologisch Bermbeheer

Serge Meeuws
Dennis Zegers



Even voorstellen

Team Beheer - Programma groen en spelen

Dennis Zegers - Programmaleider

Serge Meeuws - Sr. Adviseur

Team Projecten

Jan-Willem Verweij - Directievoerder

Ruud van den Bulk - Toezichthouder

Angelo Wesdorp - Toezichthouder



Wat getallen

1. 2022

Inwoners
65.000

Medewerkers
450

Laanbomen
25.368

2. Groei inwoners



2007
47.300

2022
65.000

3. Groei laanbomen



2007
12.677

2022
25.368

Contracten

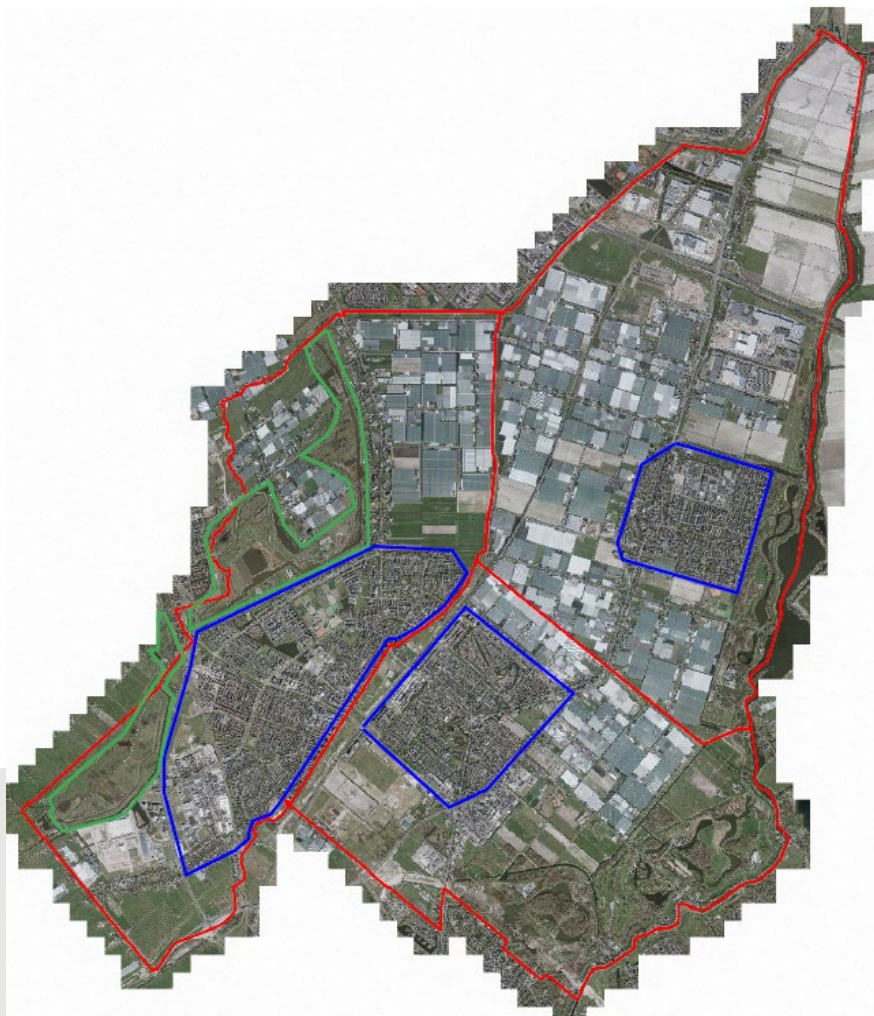
Bleiswijk

Berkel en
Rodenrijs

Bergschenhoek +
buitengebied

De Groenzoom

Overige



Contracten

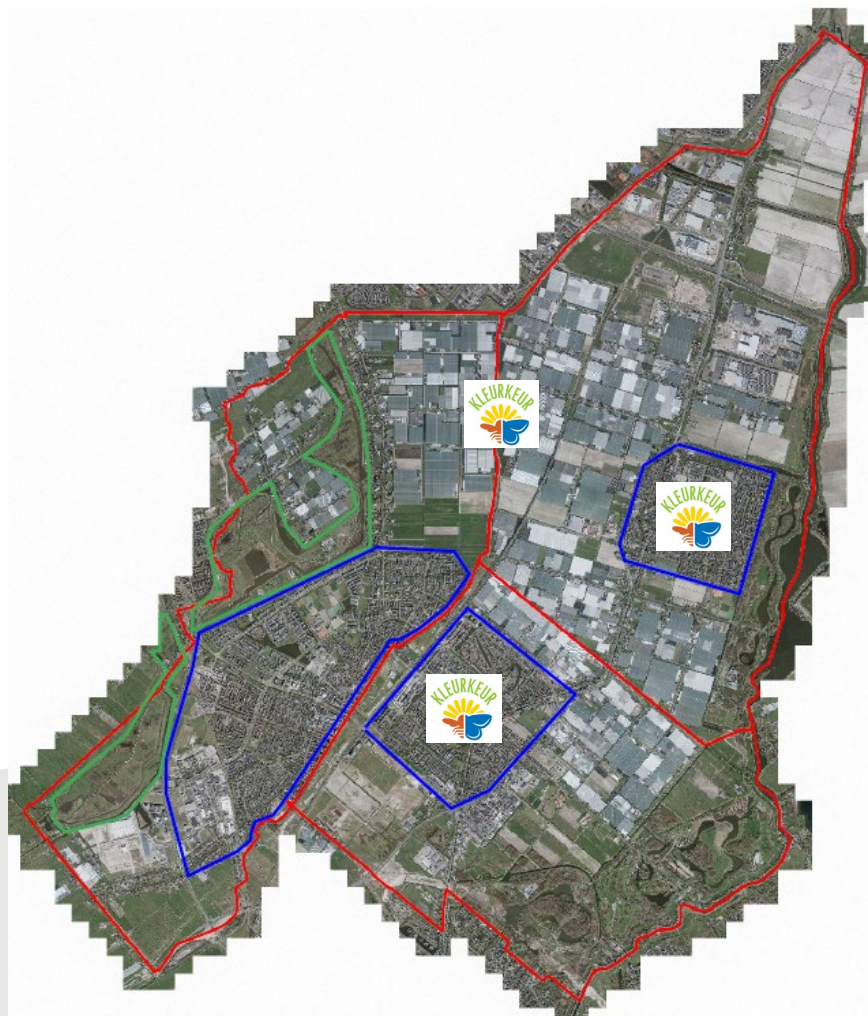
Bleiswijk

Berkel en
Rodenrijs

Bergschenhoek +
buitengebied

De Groenzoom

Overige



“Waar staan we met
ons bermbeheer”

Gemeente Lansingerland



Waar staan we

- Minder klepelen, meer ruimen en afvoeren
- Meer extensief maaien i.p.v. intensief maaien
- In de wijken een compromis
- Digitale (gis)data op orde
- Samenwerking Hoogheemraadschap



Waar staan we

- Op website informatie over bermbeheer
- Digitale maaikaart op website
- Aanleg bijenhôtels en bijenburchten
- Bollenaanplant
- Bonte Berm
- Opening vlinder Idylle (2016)



Waar staan we

- Aanpak Japanse Duizendknoop
- Kleurkeur in contracten
- Opleiding eigen personeel
- Inventarisatie bermen 2018
(Methode schippers)
- Inventarisatie bijen, vlinder en
zweefvliegen (2021)



Bestuivers in Lansingerland.

Inventarisatie van bestuivende insecten binnen
gemeente Lansingerland



6.1 Wilde bijen

De meeste wilde bijen die zijn aangetroffen zijn vrij algemeen tot zeer algemeen. Wel zijn 13 soorten nieuw voor de gemeente, waarvan het gros algemene soorten betreft (Tabel 7). Naast deze algemene soorten zijn een aantal zeldzamere soorten waargenomen, waarvan de gouden slakkenhuisbij en de weidebij nieuw waren voor de gemeente.

De glimmende smaragdgroefbij is waargenomen in het noordelijk deel van de groenzoom waar zij foerageerde op een akkerdistel. Deze soort nestelt voornamelijk in de bodem, zowel op vlakke als op steile delen. Ook in gaten in oude muren kan de soort nestelend aangetroffen worden. Of de soort ook daadwerkelijk nestelt in de groenzoom is niet duidelijk. Op ongeveer 100 meter ten oosten van de vindplaats is bebouwing aanwezig, waaronder enkele oudere gebouwen. Het is dan ook goed mogelijk dat deze bij nestelt in of nabij de bebouwing en foerageert in de groenzoom. Qua voedselplanten is deze bij bovendien niet kieskeurig, de soort gebruikt een scala aan planten.

De gouden slakkenhuisbij, aangetroffen op het bedrijventerrein Prisma, is een vrij zeldzame soort die voor de voortplanting afhankelijk is van aanwezigheid van slakkenhuisjes. In de slakkenhuisjes maakt de bij verschillende broedcellen waarin de eieren worden gelegd. Ook worden slakkenhuisjes gebruikt om in te slapen. Deze soort heeft een voorkeur voor lipbloemigen en vlinderbloemigen, deze soortgroepen waren veelvuldig aanwezig op de vindplaats. De meeste waarnemingen van de gouden slakkenhuisbij zijn afkomstig uit de kuststreek van Noord- en Zuid-Holland en uit Zuid-Limburg, al zijn er ook waarnemingen verder landinwaarts bekend.

De weidebij is aangetroffen in het zuidelijk deel van het Annie M.G. Schmidpark, in de Idyle aan het Offenbachplantsoen en op de bloemrijke graslanden nabij de Boezemvaart. De waarnemingen betreffen zowel mannetjes als vrouwtjes. Op deze locaties is ruim voldoende voedsel te vinden in de vorm van vlinderbloemigen, ook is nestgelegenheid in de vorm van schaars begroeiende stukken grond aanwezig. Deze bij kwam tot halverwege vorige eeuw veelvuldig voor in kleinschalige bloemrijke gebieden. Door de ruilverkaveling en verdere intensivering van de landbouw zijn dergelijke gebieden en hun gebruikers zeldzaam geworden. De laatste jaren wordt steeds meer gedaan voor wilde bijen, waaronder het creëren van bloemrijke graslanden. De weidebij lijkt daar sterk van te profiteren, ook in Lansingerland.

6.2 Dagvlinders

De dagvlinders die zijn waargenomen zijn vrijwel allemaal vrij algemene tot zeer algemene soorten in Nederland. Deze soorten zijn ook allemaal eerder waargenomen in de gemeente Lansingerland. De meest bijzondere soort is het bruin blauwtje, deze soort is waargenomen in de berm van de Zwarteweg en op het bedrijventerrein Prisma. De volwassen vlinder verzameld nectar voornamelijk van algemene soorten als boerenwormkruid, duizendblad, akkerdistel en Jakobskruid. Als waardplant worden voornamelijk ooievaarsbekken maar ook reigersbek gebruikt. Deze planten zijn voornamelijk te vinden in wat schralere vegetaties, of in ieder geval vegetaties waar kruiden voldoende kans krijgen om te ontwikkelen. Dit is ook het geval op de locaties waar de vlinder is waargenomen.

6.3 Zweefvliegen

De meeste aangetroffen zweefvliegen zijn algemeen tot zeer algemeen. Tijdens het veldwerk zijn negen nieuwe soorten voor de gemeente aangetroffen, ook deze soorten zijn algemeen tot zeer algemeen. (Tabel 9).

De graslanglijf is een zeldzamere soort, deze soort is gevonden in de berm van de Zwarteweg. De soort komt verspreid over het land voor. Het habitat bestaat uit verschillende soorten graslanden, zowel droog als vochtig. Veelal wordt de soort op gele bloemen gevonden. In het natuurgebied achter de Zwarteweg groeit Jakobskruid in overvloed. Dit gebied is vermoedelijk zeer geschikt voor de graslanglijf.

Bijen
Weidebij
Glimmende smaragdgroefbij
Gouden slakkenhuisbij,
Vlinders
Bruin blauwtje
Argusvlinder

Zweefvliegen
Graslanglijf

Waar staan we

- Geen monocultuur van boom en struiksoorten
- Rekening houden met bloeihoog
- Beeldenboek oevers



3.5 Lichtgroen (overige watergang - breed 6 tot 12 meter)

Beeld na zomer maaibeurt



Kwaliteitsbeschrijving

In het groeiseizoen (april tot september) is het doorstroomprofiel deels begroeid met water- en oeverplanten. De water aan- en afvoer wordt belemmerd. De uitvoering in de zomer is op aanwijzen ten behoeve van de bevordering van de doorstroming, betreft met name het maaien van stroombaan. Een indicatie van het uitvoeren van de zomer maaibeurt is als er minder dan 20% van het doorstroomprofiel vrij is van begroeiing.

Kwaliteitsnorm - na het maaien:

- Er is een stroombaan van minimaal 3 meter breed en over de hele lengte vrij van begroeiing.
- Drijvende planten mogen het water op meerdere plekken bedekken tot 50% van het water.
- In het natte talud groeit een brede rand oeverplanten. De oeverplanten in beide taluds samen nemen maximaal 25% van de waterlijn in.

Beeld na najaar maaibeurt



Kwaliteitsbeschrijving

In het najaar (oktober - november) is het doorstroomprofiel begroeid met water- en oeverplanten. De water aan- en afvoer wordt enigszins belemmerd. Het natte talud is begroeid met lage middelhoge tot hoge begroeiing. Elk jaar is een ander deel van de oever gemaaid.

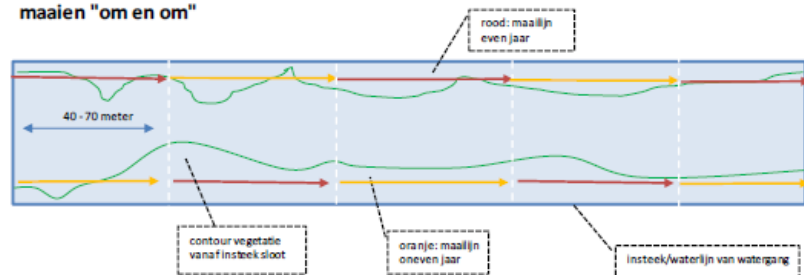
Kwaliteitsnorm:

- Er is een stroombaan van minimaal 3 meter breed en over de hele lengte van de watergang vrij. De stroombaan ligt in het midden van het doorstroomprofiel of aan één zijde van het profiel. Jaarlijks wisselt de ligging van de stroombaan.
- De oeverplanten in beide taluds samen nemen maximaal 25% van de waterlijn in.
- In totaal is minimaal een derde van de lengte van het natte talud is gemaaid. Bij elke maaibeurt wordt een ander deel van het natte talud gemaaid;
- Een zijde van het natte talud is gemaaid of beide taluds zijn afwisselend in blokken gemaaid.
- De oever of het talud kalft niet af als direct gevolg van het verwijderen van planten uit het water of van de oever.

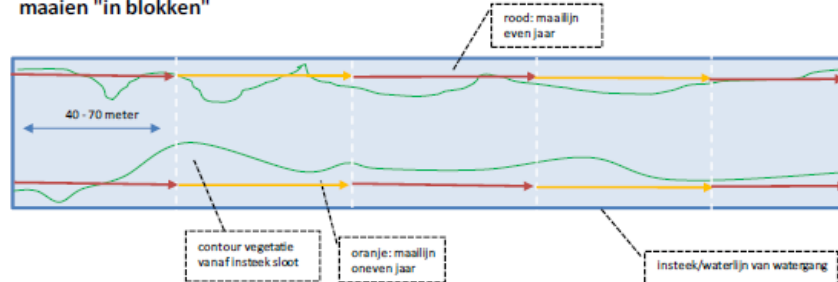
Toelichting gefaseerd maaien

De drie meest voorkomende situaties van gefaseerd maaien zullen zijn "om en om", "in blokken" en "per zijde". De wijze van fasering is sterk afhankelijk van de locatie van de watergang, de omgevings situatie ter plaatse, de bereikbaarheid ervan, e.d.

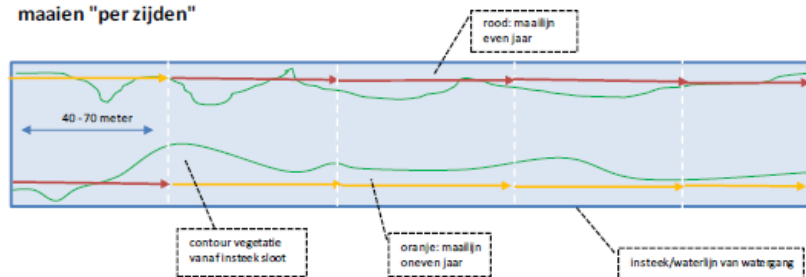
maaieren "om en om"



maaieren "in blokken"



maaieren "per zijden"



“Waar lopen we
tegenaan”

Gemeente Lansingerland



Waar lopen we tegenaan

- Hondenpoep
- Klachten bewoners
 - Zootje en rommelig
 - Uitzaaien onkruid (distels)
 - Grasaren/kruipertje



Voor honden gevaarlijke grasaar vroeg en veel aanwezig: 'Ze steken de neus in het gras en snuiven 'm op'

Ze zijn levensgevaarlijk voor honden én zijn dit jaar veel en vroeg aanwezig: grasaren. 'Check je hond goed na het wandelen', waarschuwt een dierenarts tegen de gemene kruipers, die in het slechtste geval kunnen leiden tot een pijnlijke dood van je viervoeter.

Nanne Nicolassen 09-06-22, 08:42



Grasaren groeien op veel plekken, bijvoorbeeld in de berm of het plantsoen in de buurt. En die bermen worden door gemeenten minder vaak of minder kort gemaaid, waardoor ze veelvuldiger voorkomen dan vroeger.

Grasaren/Kruipertje (*Hordeum murinum*)

Bloeitijd juni-herfst



Grasaar en pluim

Zoals vele Lansingerlanders wel weten maait de gemeente niet altijd alles helemaal kort. Bijvoorbeeld langs de randen bij slootkanten en bermen of begroeiing die in de sloot staat. Hier is over nagedacht. Op die manier wordt er rekening gehouden met de flora, diverse dieren, vogels en hun broedplaatsen, insecten en hun verblijfplaatsen. De natuur wordt een handje geholpen en de biodiversiteit kan zich uitbreiden. Diverse grassen groeien daardoor welig langs straten en in schuine taluds naar een sloot. Op één van die plekken liep mijn overbuurvrouw met haar hond. De wandeling was nog maar nauwelijks begonnen of de hond schreeuwde het uit. Mijn buurvrouw, ongewis over de oorzaak van dit geschreeuw, pakte haar hond op en bracht haar direct naar de dierenarts. Wat bleek, er was een grasaar door het gehoorvlies heen gedrongen. Zo'n harde lichtgele aar die vorige week nog op veel plekken langs sloten en paden meedeinde in de wind. De volgende dag toen beiden, buurvrouw van de schrik en hond weer van de operatie, bekomen waren, belde zij toch even de gemeente met dit verhaal. Toeval of niet, diezelfde dag werd de wijk kaalgeschoren en was er geen aar meer te bekennen. En later die middag stond er bij buurvrouw iemand van de gemeente op de stoep. Hij wilde even weten hoe het met de hond was. Is dat nou een pluim waard of wat?

Waar lopen we tegenaan

- Verruiging door gras en riet
- Ongewenste planten
(Reuzenberenklauw)
- Niet geheel volgens kleurkeur werken
- Niet maaien volgens de kaart



“Wat willen we nog
gaan doen”

Gemeente Lansingerland

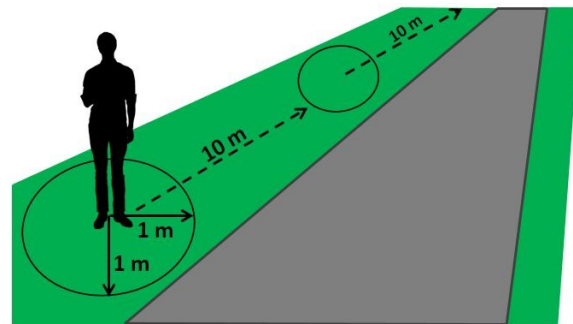
Wat willen we nog doen

- Samenwerking met contractpartners om kleurkeur beter te borgen
- Optimaliseren beheer i.c.m. een gezamenlijk beheerplan
- Afstemming met lokale natuurvereniging
- Meer bloemrijkgazon (voor bestuivers) i.p.v. strak gazon



Wat willen we nog doen

- Monitoringsplan bermen opstellen
- Toelichting bermbeheer incl. oevers
- Kleurkeur voor oevers uitwerken



Nectarindex:

2	3	4	5
1	2	3	4
0	1	2	3
	1	2	3

Bloemenrijkdom

Nectarproductie

Wat willen we nog doen

Bijen

Weidebij

Glimmende smaragdgroefbij

Gouden slakkenhuisbij,

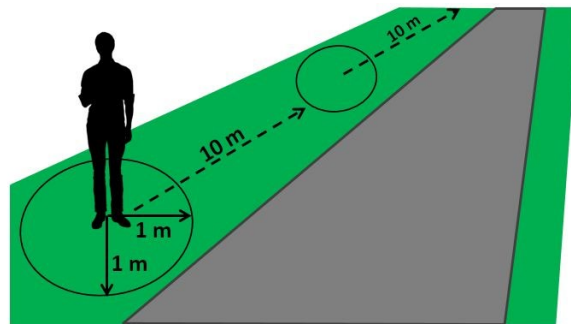
Vlinders

Bruin blauwtje

Argusvlinder

Zweefvliegen

Graslanglijf



Nectarindex:

	2	3	4	5
	1	2	3	4
	0	1	2	3
		1	2	3

Bloemenrijkdom

Nectarproductie



Gemeente Lansingerland